

สารบัญ

พหุมนิทัศสุ นาม ลานุนารตนกวียา โทมณาภิวนุทนียกลา	ก
เพลงรักบทที่ 2 ของพระยาพรหมโวหาร	ข
ชีวิตและผลงานของพระยาพรหมโวหาร	ช
คำนำ	ฐ
บทที่ 1 ความนำ	1
อักษรล้านนา	3
กวีนิพนธ์ล้านนา	6
บทที่ 2 ฉันทลักษณ์ 3 แบบของคร่าวซอ	14
ฉันทลักษณ์ของคร่าวซอ โดยสิงมะ วรรณสัย	20
ฉันทลักษณ์ของคร่าวซอ โดยคำคง สุระวงศ์	22
ฉันทลักษณ์ของคร่าวซอ โดยเสนาหา บุญยรัชย์	24
บทที่ 3 ประวัติพระยาพรหมโวหาร	31
ข้อขัดแย้งบางประการเกี่ยวกับประวัติของพระยาพรหมโวหาร	34
ประวัติชีวิตของพระยาพรหมโวหาร จากสมุดบันทึกการค้นคว้าของสงวน โชติสุบรรณ์	44
บทที่ 4 ผลงานของพระยาพรหมโวหาร	55
รายชื่อผลงานของพระยาพรหมโวหาร จำนวน 24 เรื่อง	59
ข้อสันนิษฐานเกี่ยวกับคร่าวซอเจ้าสุวัตร นางบัวคำ	77
คร่าวซอผาวิ่งชู คร่าวซอขอขันหมาก (เขียนหมาก)	79
บทที่ 5 ปฏิภาณกวี	82
ที่มาของปฏิภาณกวีแบบต่าง ๆ	90
ข้อขัดแย้งเกี่ยวกับปฏิภาณกวีบางบท	94
บทที่ 6 คำจ่มของรัตนกวี	99
สุนทรียาลังการในคำจ่มของพระยาพรหมโวหาร	105
บทที่ 7 คร่าวสี่บท กวีนิพนธ์อันลือลั่น	114
รายละเอียดในคร่าวสี่บท	119
คร่าวสี่บท การศึกษาเชิงวรรณคดี	129
กำเนิดแห่งวรรณคดี	130
สุนทรียภาพทางวรรณคดี	131
ความงามในด้านสุนทรียารมณ์	133

กวีโวหาร	136
สรรพนามมาลั้งการในการเรียกชื่อหญิงคนรัก	143
รสแห่งวรรณคดี	146
บทที่ 8 คร่าวชอปู่สอนหลาน	155
ปู่สอนหลานฉบับล้านนา	156
ปู่สอนหลานฉบับอีสาน	159
ปู่สอนหลานฉบับไทยอาหม	159
คร่าวชอปู่สอนหลาน กวีนิพนธ์ของพระยาพรหมโวหาร	161
ลักษณะพิเศษของคร่าวชอปู่สอนหลาน	175
บทที่ 9 คร่าวคอย คร่าวชอชอเกียรติยศศรีเชียงใหม่	179
กวีนิพนธ์ประเภทโคลง ของพระยาพรหมโวหาร	188
คุณค่าทางวรรณกรรม	199
คุณค่าทางประวัติศาสตร์	211
บทที่ 10 คร่าวชอสร้างถนนในเมืองเชียงใหม่	216
อัจฉริยภาพทางการประพันธ์	229
รมณียสุนทรีย์	230
คุณค่าทางประวัติศาสตร์	234
บทที่ 11 พระอภัยมณี ฉบับล้านนา	238
สุนทรภู์ กวีเอกแห่งกรุงรัตนโกสินทร์	239
ภาพประกอบเรื่องพระอภัยมณี	243
พระอภัยมณี ฉบับชาดกของล้านนา	249
คร่าวชอพระอภัยมณี	253
ข้อคล้ายคลึงบางประการระหว่างพระสุนทรโวหาร (สุนทรภู์) และพะยะยาพรหมโวหาร	260
บทที่ 12 กวีเอกแห่งล้านนา	264
อัจฉริยภาพทางกวีนิพนธ์	274
อิทธิพลที่มีต่อกวีและวรรณกรรมล้านนา	275
ภาคผนวก	280
บรรณานุกรม	283